

Správní trestání NV201K 23. 3. 2018

Nová právní úprava správního trestání
(přiblížení nové koncepce správního trestání
v České republice, systém správních deliktů).

Disciplinární a pořádkové delikty
(hmotněprávní a procesní úprava, specifické
rysy)

JUDr. Lukáš Potěšil, Ph.D.

Reforma správního trestání

- **Příčina:** roztržitost právní úpravy, není návaznost, rezortismus, nedostatečnost právní úpravy, absence vzájemných vztahů v oblasti správního trestání
- **Řešení:** v otázkách výslovně neupravených – vzájemná **inspirace** („půjčování“ institutů) prostřednictvím analogie (**ve prospěch pachatele**)
- **Aplikace LZPS, EÚLP** (č. 209/1992 Sb. – „trestní obvinění“ a tzv. kritéria Engel) – nejen soudní přezkum, ale i kvalita rozhodovacího procesu (spravedlivý proces)

Reforma správního trestání

- **Důsledek: obecná právní úprava správního trestání po stránce hmotně právní a procesní, ponechána vazba na správní řád**
- **1. 7. 2017**
- **Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich**
- **Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích**
- **Změnový zákon č. 183/2017 Sb.**

Reforma správního trestání

- **§ 5 a přestupek**
- *Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovení zákonem, nejde-li o trestný čin. (x Přestupkem je **zaviněné** jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin.)*
- **Formálně – materiální pojetí (X TZ)**
- **Společenská škodlivost**
- **§ 112** přechodných ustanovení + změnový zákon
- **Není zavinění** (ale je u FO v § 15), kombinace subjektivní a objektivní odpovědnosti

Reforma správního trestání

1. **Přestupky** (pojmenované a výslovně označené) § 5
zákona č. 250/2016 Sb.
  2. **Tzv. jiné správní delikty** (než přestupky)
    - a) **Disciplinární (kázeňské, kárné) delikty**
    - b) **Pořádkové delikty**
- **Přestupek** je – původní přestupek, původní jiný správní delikt a smíšený správní delikt
  - **Užší pojetí přestupku** podle 200/1990 Sb.
  - **Širší pojetí přestupku** podle 250/2016 Sb.

Reforma správního trestání

- Zákon č. 250/2016 Sb. neobsahuje žádnou skutkovou podstatu přestupků – **lex generalis**
- Zákon č. 251/2016 Sb., obsahuje **některé skutkové podstaty přestupků**, které nebylo lze přesunout do zvláštní zákona k povinnosti, která má být porušena (**lex specialis 1**)
- **Zvláštní zákony** (správní delikty u nich musí být „přejmenované“ na přestupky, případně § 112), **lex specialis 2**, mohou vyloučit či modifikovat obecná ustanovení z lex generalis

Reforma správního trestání

Hmotně právní problematika	Procesně právní problematika
1) Zákon č. 251/2016 Sb., nebo jiný zvláštní zákon (skutková podstata, správní trest, event. lhůty,...)	1) zvláštní zákon (věcná příslušnost, event. lhůty)
2) Zákon č. 250/2016 Sb.	2) Zákon č. 250/2016 Sb.
3) Analogie s TZ, zásady, ...	3) Správní řád č. 500/2004 Sb. (§ 1 odst. 2)
	4) Analogie s TŘ, zásady, ...

Disciplinární a pořádkové delikty

- Ponechány **mimo dopad reformy** správního trestání (§ 112/1 a důvodová zpráva) – analogická aplikace nové právní úpravy? – není vyloučeno
- Součást **tzv. jiných správních deliktů**
- **Hmotněprávní úprava:** zvláštní zákon (+ vnitřní předpisy, služební předpisy)
- **Procesní úprava:** zvláštní zákon a správní řád

Disciplinární a pořádkové delikty

- (veřejné) disciplinární (kárné, kázeňské) delikty
- **FO**, která je součástí organizačního uskupení (člen, příslušník, státní zaměstnanec, student VŠ, ...), v němž jsou uplatňována **vnitřní pravidla**
- Sankcionování za porušení **vnitřních předpisů**
- **Subjektivní odpovědnost**

Disciplinární a pořádkové delikty

- **Advokáti** (č. 85/1996 Sb., postup podle TŘ), **notáři** (x soudní exekutoři – NSS)
- **Lékaři, lékárníci, stomatologové, veterinární lékaři**
- **Daňoví poradci, auditoři, patentoví zástupci, ...**
- **Studenti VŠ**
- **Vojáci z povolání** (221/1999 Sb.) + „jednání mající znaky přestupku“ (osobní výluka z dopadu přestupků, ale ...)
- **Příslušníci bezpečnostních sborů** (361/2003 Sb.) + „jednání mající znaky přestupku“ (osobní výluka z dopadu přestupků, ale ...)
- **Státní úředníci** v režimu tzv. státní služby (234/2014 Sb.)
- **Jednání mající znaky přestupku** – možný postih za toto jednání a v jeho důsledku „souběžný“ postih za kárný/kázeňský/disciplinární delikt

Disciplinární a pořádkové delikty

- Pořádkový delikt
- **Zaviněné porušení procesních povinností či maření a ztěžování průběhu (nejen) správního řízení**
- FO
- **Subjektivní odpovědnost** - dovozeno judikaturou
- Donucovací prostředek

Disciplinární a pořádkové delikty

- **NSS, sp. zn. 5 As 76/2009, č. 2236/2011 Sb. NSS** „*O poměru speciality lze hovořit tam, kde se jedná o právní ochranu týchž zájmů. Objektem ochrany v § 62 odst. 2 správního řádu ...je **vlastní řízení**, které probíhá u správního orgánu, tzn. řízení, v němž rozhoduje, resp. činí relevantní úkony směřující k vydání rozhodnutí oprávněná úřední osoba. Objektem, který je chráněn § 49 odst. 1 písm. a) zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, je **čest jednotlivce** napadená pachatelem přestupku. V tomto případě je dána mnohost chráněných zájmů, stanovení vůči sobě nejsou a ani nemohou být ve vztahu speciality. Pouhá skutečnost, že se jedná o veřejného činitele, sama o sobě neznamena, že nelze použít zákona ... o přestupcích. **Úřední osoba, resp. oprávněná úřední osoba z titulu výkonu své funkce neztrácí základní lidská práva a svobody**, deklarovaná Listinou základních práv a svobod (srovnej čl. 7 a čl. 10), a jakkoli je vztah občan – „úředník“ v mnohém asymetrický, i zde platí určitá všeobecná uznávaná slušnosti a občanského soužití; není proto důvod, aby byl „úředník“ z ochrany garantované § 49 citovaného zákona vylučován.*
- **§ 5 odst. 1 písm. b) zákona č. 251/2016 Sb. – další forma ochrany „úředníka“**

Disciplinární a pořádkové delikty

- Pořádková pokuta - § 62 spr. ř.
- **Rozhodnutí** – lze se odvolat
- **Odkladný účinek nelze vyloučit**
- **první úkon v řízení** (samostatné řízení)
- může **navazovat, předcházet** nebo **v průběhu** jiného (správního) řízení či procesu (OOP, JÚ, ...)
- **Pravomocně uloženou pokutu lze snížit/prominout**

Disciplinární a pořádkové delikty

- Pořádkové pokuty lze ukládat **opakovaně** (může být maximální výše), tj. **neplatí ne bis in idem**
- 50.000,- Kč
- **Závažné ztěžování postupu v řízení** (NSS, sp. zn. 8 As 16/2012, č. 2890/2013 Sb. NSS, „*pro uložení pořádkové pokuty podle § 62 odst. 2 správního řádu není třeba, aby byl hrubě urážlivým podáním současně též závažně ztížen postup v řízení podle prvního odstavce tohoto ustanovení*“)
- a) **Bez omluvy se nedostaví** na předvolání (pokud je omluva, lze předvést, ale ne pokutovat)
- b) Navzdory **předchozímu napomenutí ruší**
- c) **Neuposlechne** pokynu
- Učiní **hrubě urážlivé podání** (x střet s přestupkem;)

Disciplinární a pořádkové delikty

- „**plná**“ subsidiarita správního řádu (tj. nejsou procesní odchylky) x **vnitřní procesní předpisy „disciplinární řády“** vydané na základě zákonného zmocnění
- *ex offo*, subjektivní a objektivní lhůty pro **zahájení řízení** či pro **uložení sankce**

Disciplinární a pořádkové delikty

- Podle usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2008, č.j. 2 As 34/2006-73, publikované pod č. 1546/2008 Sb. NSS *„Výrok rozhodnutí o jiném správním deliktu **musí obsahovat popis skutku uvedením místa, času a způsobu spáchání, popřípadě i uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby nemohl být zaměněn s jiným. Neuvede-li správní orgán takové náležitosti do výroku svého rozhodnutí, podstatně poruší ustanovení o řízení. Zjistí-li soud k námitce účastníka řízení existenci této vady, správní rozhodnutí z tohoto důvodu zruší.***“